

NOWOŚCI W POLSKIEJ LITERATURZE PRZEKŁADOZNAWCZEJ

2020

Paulina Kwaśniewska-Urban

Służąc dwóm panom. Carlo Goldoni w polskim przekładzie

Wydawnictwo Pasaże

ISBN: 978-83-645-1166-0

Język publikacji: polski

Publikacja z pogranicza przekładoznawstwa, teatrologii i semantyki dokumentuje polską recepcję najpopularniejszej komedii Carla Goldoniego *Sluga dwóch panów* oraz analizuje sposób, w jaki na polską scenę przekładają się wenecki komizm językowy i sytuacyjny, absurd oraz obcość. Monografia została wyróżniona w konkursie Fundacji Identitas 2021.

2021

Perspektywy na przekład

Tom pod redakcją Marii Piotrowskiej

Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego

ISBN: 978-83-233-4990-7

Język publikacji: polski

Monografia podsumowuje doświadczenia naukowe i dydaktyczne przekładoznawców, przekładoznawczyń oraz dydaktyków i dydaktyczek związanych z Katedrą Przekładoznawstwa na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Tom podzielono na dwie części: artykuły pierwszej skupiają się na aspekcie historycznym i kognitywistycznym przekładu, natomiast drugiej, bardziej obszernej, na dydaktyce poszczególnych rodzajów przekładu, m.in. przekładu specjalistycznego, środowiskowego i audiowizualnego, w ramach nowoczesnych technologii tłumaczeniowych i zdalnego nauczania przekładu ustnego i pisemnego.

Odniesienie do rozmaitych dziedzin (m.in. komparatystyki, nauk społecznych i literaturoznawstwa) oraz zróżnicowanej metodologii (analizy statystycznej, studium przypadku czy pogłębionych wywiadów) ukazuje wielowymiarowość i interdyscyplinarność przekładoznawstwa.

Tłumacz oczami społeczeństwa

Tom pod redakcją Katarzyny Liber-Kwiecińskiej

Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego

ISBN: 978-83-233-4959-4

Język publikacji: polski

Podstawą monografii dotyczącej tłumaczenia środowiskowego i poświadczonego są badania przeprowadzone w 2019 roku przez zespoły badawcze złożone ze studentów Katedry Przekładoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Każdy z zespołów, wykorzystując zróżnicowane metody badawcze, eksplorował tożsamość tłumacza/tłumaczki i szukał odpowiedzi na pytanie o społeczne funkcjonowanie tłumaczy ustnych oraz ich role.

Michał Bajer

Klasycyzm, przekład, prestiż. Oświeceniowe spolszczenia tragedii

Corneille'a i Racine'a (1740–1830) w perspektywie historycznoliterackiej

Wydawnictwo IBL PAN

ISBN: 978-836-644-86-81

Język publikacji: polski

Autor pracy omawia mechanizmy budowania prestiżu społeczno-kulturowego w odniesieniu do wybranego wycinka tradycji literackiej. W oświeceniu szczególnie estymą cieszyły się spolszczenia francuskich tragedii klasycystycznych, czego przejawy autor publikacji dostrzega zarówno w dyskursie krytycznym, jak i w konkretnych decyzjach translatorskich oraz w serii materialnych zjawisk wokół rękopisów i druków z epoki.

Karolina Kwaśna***Potworne czy nienazwane? Szkice o polskich przekładach opowiadań Howarda Phillipsa Lovecrafta***

Wydawnictwo „Śląsk”

ISBN: 978-83-8183-101-7

Język publikacji: polski

Autorka bada serie przekładowe opowiadań H.P. Lovecrafta na język polski, wykorzystując nowoczesne narzędzia przekładoznawcze i kulturoznawcze. Starannie analizuje także strategie tłumaczeniowe oraz wybory translatorskie autorów i autorek poszczególnych przekładów oraz ich wpływ na recepcję twórczości amerykańskiego pisarza w Polsce.

Piotr de Bończa Bukowski, Paweł Zarychta***Między literaturami. Rozmowy z tłumaczami o pisarzach języka niemieckiego***

Wydawnictwo Universitas, seria (WY)TŁUMACZENIA, tom II

ISBN: 978-83-242-3631-2

Język publikacji: polski

Seria rozmów z ośmiorgiem tłumaczy literatury niemieckojęzycznej na polski: Jackiem St. Burasem, Jakubem Ekierem, Elżbietą Kalinowską, Andrzejem Kopackim, Sławą Lisiecką, Małgorzatą Łukasiewicz, Ryszardem Wojnakowskim, Tadeuszem Zatorskim, nie tylko hołduje postulatom Translator Studies [studiom nad tłumaczami i tłumaczkami] ukazującym sprawczość i podmiotowość twórców i twórczyń przekładu, lecz także prezentuje zróżnicowane osobowości ekspertów, wnikliwych obserwatorów, wydawców i komentatorów literatury Niemiec, Austrii i Szwajcarii. Autorzy i pomysłodawcy publikacji wraz z rozmówcami i rozmówczyniami tworzą opowieść o literaturze przez pryzmat osobistych doświadczeń, interpretacji i wyborów.

Elaine Showalter

Anarchia płci. Gender i kultura w czasach fin de siècle'u.

Redakcja naukowa tłumaczenia: Ewa Kraskowska i Ewa Rajewska

Wydawnictwo „Poznańskie Studia Polonistyczne”

Seria: Studenckie debiuty przekładowe, tom III

ISBN: 978-83-65666-88-8

Język publikacji: polski

Przekład: Agnieszka Budnik, Katarzyna Kapusta, Katarzyna Kebernik, Jolanta Kikiewicz, Agnieszka Kocznur, Aleksandra Kuś, Aleksandra Leśniewska, Małgorzata Nowak, Dominika Nowicka, Karolina Olech, Mikołaj Przezbórski, Agnieszka Słowikowska, Izabela Sobczak, Agnieszka Waligóra, Patrycja Wołkowska, Agata Woźniak.

Zespół tłumaczy i tłumaczek ze specjalności przekładowej Instytutu Filologii Polskiej UAM w Poznaniu zwraca uwagę na uniwersalność i współczesność refleksji Showalter. Ponad trzy dekady od wydania oryginału *Anarchia płci* ich zdaniem jeszcze dobitniej obnaża powtarzalność stereotypów, mechanizmy społeczne i dyskursy regulujące stosunek do kobiecości i męskości, ich wzajemnych relacji, emancypacyjnych wysiłków na rzecz równouprawnienia wszelkich mniejszości.

Umberto Eco

Prawie to samo. O doświadczeniu przekładu

w tłumaczeniu Jadwigi Miszalskiej i Moniki Surmy Gawłowskiej

Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, seria „Translatio”

ISBN: 978-83-233-4944-0

Język publikacji: polski

Podstawę publikacji stanowią wykłady i seminaria prowadzone przez Eco pod koniec lat 90. XX wieku w Toronto, Oksfordzie oraz na Uniwersytecie Bolońskim. Utrzymane w trybie swobodnej konwersacji rozważania nad przekładem otwiera pytanie: „Co to znaczy tłumaczyć?”. Z pozoru prosta odpowiedź: „Powiedzieć prawie to samo”, zaprasza do dalszych rozważań nad zadaniem tłumaczy i tłumaczek oraz ich rolą.

Tadeusz Sławek***Na okrężnych drogach. Tłumaczenie literackie i jego światy***

Wydawnictwo Karakter/Instytut Kultury Miejskiej w Gdańsku

ISBN: 978-83-66147-71-3

Język publikacji: polski

Publikacja powstała na kanwie cyklu wykładów organizowanych na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, podczas których Sławek zgłębiał wyzwania, paradoksy i nieoczywistości przekładu. Autor upatruje najistotniejszą rolę tłumaczy w poszukiwaniu porozumienia przy zachowaniu różnic i wysiłku wkładanym w budowanie dynamicznej, otwartej wspólnoty szanującej odrębność jej członków. Odwołując się do szeregu przykładów z historii literatury: od Biblii, przez Homera, po Baudelaire'a, Kafkę i Joyce'a – autor zastanawia się nad filologicznymi, ale także filozoficznymi, etycznymi i politycznymi implikacjami postaw tłumaczek i tłumaczy.

Jerzy Święch***Z historii i poetyki przekładu***

Wydawnictwo UMCS

ISBN: 978-83-227-9447-0

Język publikacji: polski

Tom zawiera osiem rozpraw autora. Badacz literatury i przekładu próbuje zebrać rozproszone nurty historii przekładu literackiego w Polsce w coś, co określa mianem historii sztuki przekładowej. Osią projektu autor czyni trzy wymiary przekładu: instytucjonalny, profesjonalny i proceduralny.

TRANS-MISJE. Polsko-włoskie relacje w literaturze, kulturze i języku**Tom jubileuszowy ofiarowany Profesor Janinie Janas pod redakcją Mariusza Jochemczyka, Miłosza Piotrowiaka i Andrei F. De Carlo**

Wydawnictwo IBL PAN

ISBN: 978-83-668-98-035

Język publikacji: polski, włoski

Monografia zbiorowa stanowi rezultat współpracy badaczy i badaczek z Polski i Włoch. Interdyscyplinarność tomu zapowiadają już tytułowe transmisje, implikujące zarówno pokonywanie granic obszarów kulturowych i dyscyplin badawczych (trans), jak i „powinność posłannictwa” humanistów i humanistek (misje).

Przeład jako aneksja kulturowa dzieła**Tom pod redakcją Aliny Nowickiej-Jeżowej i Michała Fijałkowskiego**

Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego

ISBN 978-83-235-5245-1

Język publikacji: polski

Tom zawiera rozprawy autorstwa literaturoznawców i tłumaczy literatury polskiej poświęcone przekładom dzieł obcych na język polski oraz dzieł polskich na włoski i niemiecki. W centrum rozważań postawiono akt przeniesienia tekstu na grunt kultury przyjmującej oraz strategię przyswajania go omawiane w odniesieniu do dzieł ukazujących się w okresie od XVI do XX wieku.

Mieczysław Dąbrowski***Biblioteka Polska Karla Dedeciusa. Projekt – proces – znaczenie***

Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego

ISBN: 978-83-235-5212-3

Język publikacji: polski

Monografia opisuje monumentalny projekt literacki, wydawniczy i naukowy tak zwanej Biblioteki Polskiej (Polnische Bibliothek) pod redakcją Karla Dedeciusa, wydawanej od 1982 do 2000 roku przez Suhrkamp Verlag we Frankfurcie nad Menem. Tom pokazuje, jak ogromne znaczenie dla transferu kulturowego między Polską a Niemcami (i innymi krajami niemieckojęzycznymi) i umacniania jedności europejskiej po wojnie miało to przedsięwzięcie.

Kwiryna Proczkowska***Sitcom amerykański w układach translacyjnych: specyfika genologiczna jako determinanta strategii tłumaczeniowej***

Wydawnictwo Universitas

ISBN: 978-83-242-3747-0

Język publikacji: polski

Autorka monografii zgłębiającej konwencję sitcomu amerykańskiego zastanawia się nad naturą wyzwań, z jakimi muszą się mierzyć tłumacze tego gatunku, oraz nad zakresem, w którym znajomość specyfiki genologicznej tych seriali może ułatwić pracę przekładową.

Wykorzystując przykłady trzech popularnych seriali: *Friends*, *How I Met Your Mother* oraz *The Big Bang Theory*, autorka rozważa potencjalne trudności piętrzące się przed tłumaczami i tłumaczkami audiowizualnymi, obejmujące kontekst kulturowy prezentowanego w serialu środowiska oraz specyfikę amerykańskiego humoru.

Michał Gąska

Elementy trzeciej kultury w procesie tłumaczenia prozy Holenderskich Indii Wschodnich na języki polski i niemiecki

Wydawnictwo Universitas

ISBN: 978-83-242-3728-9

Język publikacji: polski

Autor tomu analizuje praktyki przekładowe w kontekście inności reprezentowanej przez elementy kultury trzeciej, dotychczas rzadko eksplorowane w ramach namysłu przekładoznawczego, na przykładzie pięciu dzieł literatury Holenderskich Indii Wschodnich autorstwa dwóch holenderskich pisarek – Madelon Székely-Lulofs (1899–1958): *Rubber. Roman uit Deli* i *Koelie*, oraz Helli S. Haasse (1918–2011): *Oeroeg*, *Heren van de thee* i *Sleuteloog* – i ich przekładu na języki niemiecki i polski. Monografia omawia istotę tych elementów, zgłębia kompetencje wielojęzyczne tłumaczy i tłumaczek oraz śledzi techniki i strategię tłumaczeniowe (m.in. pojęcie ekwiwalencji) w odniesieniu do elementów kultury trzeciej.

Christian Jakob Altmann

Transkulturowość a przekład w trójkącie językowym. „Herztier” Herty Müller w czeskim i polskim przekładzie

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

ISBN: 978-83-226-4138-5

Język publikacji: polski

Monografia eksploruje przekład literacki w triadzie składającej się z języka niemieckiego oraz polskiego i czeskiego. Analiza tłumaczeń powieści Herty Müller *Herztier* i *Atemschaukel* na spokrewnione ze sobą typologicznie i kulturowo języki zachodniosłowiańskie stanowi przyczynek do opisu przekładalności w perspektywie wzajemnych lingwistycznych powiązań i kulturowych rekontekstualizacji.

Ewa Konefał

Przekładoznawstwo rosyjskie. Tom II. Wydania naukowe, popularnonaukowe i informacyjne 1837–2020

Przekładoznawstwo rosyjskie. Tom III. Literatura dydaktyczna 1817–2020

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN (tom II): 978-83-8206-349-3

ISBN (tom III): 978-83-8206-350-9

Język publikacji: polski

Książki stanowią kontynuację rozpoczętej w 2017 roku serii bibliograficznej prezentującej osiągnięcia przekładoznawstwa rosyjskojęzycznego. Tom drugi skupia się na monografiach jedno- i wieloautorskich, tomach zbiorowych oraz czasopismach. Włączono do analizy także encyklopedie, słowniki i bibliografie literatury przekładoznawczej i przekładowej.

Tom trzeci natomiast dokumentuje publikacje naukowo-dydaktyczne i dydaktyczne wydane w formie podręczników, wykładów akademickich, skryptów, poradników oraz kompendiów przeznaczonych dla tłumaczy.

Alicja Pstyga

Przekład w komunikowaniu medialnym – perspektywa aksjologiczna (na przykładzie rosyjsko-polskich konfrontacji przekładowych w dyskursie prasowym)

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, seria Słowo z Perspektywy Językoznawcy i Tłumacza

ISBN:978-83-8206-199-4

Język publikacji: polski

Praca podejmuje zagadnienia rosyjsko-polskich relacji przekładowych i opiera się na wieloletnich obserwacjach autorki dotyczących tekstów medialnych i ich przedruków zamieszczanych w czasopiśmie „Forum”. Książka nawiązuje metodologicznie do poprzedniej monografii autorki, *Przekład w komunikowaniu medialnym* (2013). Novum stanowi przyjęcie perspektywy aksjologicznej i skupienie na interpretacji przekładowej.

Anna Bednarczyk

Medaliony Igora Siewierianina. Wydanie krytyczno-translatologiczne

Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego

ISBN: 978-83-8220-669-2 (książka)

ISBN: 987-83-8220-670-8 (wydanie elektroniczne)

Język publikacji: polski

Książka stanowi prezentację twórczości poetyckiej Igora Siewierianina dla polskiego czytelnika, zawiera bowiem 114 sonetów poety w oryginale oraz w przekładzie. Każdy z tych dwutekstów uzupełniony został o analizę translatologiczną oraz obszernie komentarze kontekstowe i historycznoliterackie. Całość dopełniają szkic biograficzny, cenne opracowanie obecności dzieła Sewierianina w Polsce i jego dotychczasowych przekładów oraz bogaty materiał ilustracyjny.

2022

Retracing the History of Literary Translation in Poland. People, Politics, Poetics

Tom pod redakcją Magdy Heydel i Zofii Ziemann

Wydawnictwo Routledge

ISBN: 978-03-673-4375-0

Język publikacji: angielski

Pierwsza anglojęzyczna publikacja mapująca pole przekładu literackiego w Polsce na tak szeroką skalę. Piętnaście artykułów zgrupowanych w czterech sekcjach tematycznych eksploruje różnorodne aspekty historii przekładu w Polsce: sprawczość tłumaczy i tłumaczek, (m.in. ich zaangażowanie w pośrednictwo międzykulturowe), polityczne i ideologiczne uwikłania przekładu, mechanizmy społeczno-polityczne kształtujące recepcję przekładów i serii przekładowych oraz wykorzystanie narzędzi cyfrowych w zgłębianiu i tworzeniu historii przekładu w polskim kontekście. Tom sytuuje także polskie przekładoznawstwo w międzynarodowej perspektywie badań nad przekładem.

Krzysztof Umiński***Trzy tłumaczk***

Wydawnictwo Marginesy

ISBN: 978-83-67022-61-3

Język publikacji: polski

Reportaż poświęcony trzem wybitnym tłumaczkom literatury angielskiej i francuskiej to debiut prozatorski Krzysztofa Umińskiego. Aktywne w dwudziestym wieku: Maria Skibniewska, Joanna Guze i Anna Przedpełska-Trzeciakowska to nie tylko, jak udowadnia Umiński, wybitne twórczynie, lecz także fascynujące osobowości. Autor: tłumacz, wnikliwy biograf, lecz także czuły czytelnik, z rzetelnością historyka i lekkim piórem eseisty przybliża zarówno losy jednostek, jak i perypetie serii przekładowych *Obcego* Alberta Camusa, *Wściekłości i wrzasku* Williama Faulknera oraz *Władcy pierścieni* J.R.R. Tolkiena. Analizując warsztat i (nie tylko translacyjne) wybory twórczyni przekładu, Umiński snuje także rozważania nad specyfiką profesji tłumacza i tłumaczki w ogóle.

Joanna Boratyńska-Sumara***Transfer międzyjęzykowy w tworzeniu wypowiedzi pisemnych w języku niemieckim (L3) u polskich studentów filologii angielskiej***

Wydawnictwo Księgarnia Akademska

ISBN 978-83-8138-528-2

Język publikacji: polski

Monografia zgłębia zagadnienie wielojęzyczności i transferu międzyjęzykowego, a zwłaszcza interakcji międzyjęzykowych, które ujawniają się podczas tworzenia tekstów języku trzecim w szkole. Skupiono się na analizie konkretnego przykładu interakcji – międzyjęzykowego transferu w pisanych tekstach studentów filologii angielskiej w języku niemieckim – drugim obcym języku. Tom zawiera także praktyczne wskazówki z zakresu dydaktyki.

Agnieszka Adamowicz-Pośpiech

Adaptacje biografii i twórczości Josepha Conrada w kulturze współczesnej

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

ISBN: 978-83-226-4172-9 (książka)

ISBN: 978-83-226-4172-6 (wersja elektroniczna)

Język publikacji: polski

Tom zawiera prace autorki poświęcone szeroko rozumianym adaptacjom dzieła Josepha Conrada w kulturze współczesnej. Podzielony został na trzy części: *Conrad zobrazowany: powieści graficzne i komiks*; *Conrad literacko przetworzony*; *Conrad teatralny i filmowy*. Wychodząc z założenia, że adaptacje są gatunkiem wszechobecnym, autorka stawia sobie za cel prezentację i interpretację tych opartych na dziele jednego z najbardziej wpływowych pisarzy modernistycznych, którego powieści okazały się zdumiewająco atrakcyjne także dla kultury popularnej.

Opracowanie: *Joanna Sobesto*